

QVINQVAGESIMAQVARTA
propositio.

QVI NON POTEST RECITARE Matutinum, & Laudes, potest autem reliquas horas, ad nihil tenetur, quia maior pars trahit ad se minorem.

Damnata.

EXPLANATIO.

859 **P**ater Filgueir. notat hic significationem septem horarum, & ait: Significare tria, nempe & creationem mundi septem diebus factam; & ut in memoriam revocemus exemplum Prophetæ septies in die laudem Deo dicentis, & septem passionis Christi Domini præcipua mysteria, contenta in sequentibus versibus, adductis à Glossa, cap. 1. de celebrat. Missar. & ab ipso, nempe:

Hæc sunt septenis propter quæ psalimus horas:

*Matutina ligat Christum, qui crimi-
na purgat:*

*Prima replet sputis, causam dat
Tertia mortis:*

*Sexta Cruci nescit: latus eius Nona
bipertit:*

*Vespera deponit: tumulo Completa
reponit.*

860 Sentiendum est, quod qui non potest recitare Matutinum, & Laudes, & potest alias horas, tenetur recitare, quas potest: quia ita declarat Innoc.

Ratio est: quia quando mate-

ria præcepti est divisibilis, qui non potest ad totam, benè tamen ad partem, ad hanc tenetur. Ut qui non potest totam ieiunare Quadragesimam, & potest aliquos dies, hos ieiunare debet, si non detur nova causa excusans: ergò cum materia præcepti de recitando sit divisiva, qui duas minores horas potest, tenetur illas recitare. Et hoc, etiam in opinione hic non damnata, nimirum, quod respectu totius officii vnicum tantum datur præceptum, & vnicum peccatum in totum illud omittente. Vide Trullenc. lib. 1. Decalog. cap. 7. dub. 23. num. 2. Sanch. Concil. tom. 8. lib. 2. cap. 2. dub. 11. num. 2. Curs. Moral. tom. 4. tract. 16. cap. 3. punct. 4. numer. 32.

861 Illud principium, quod propositio affert, quod maior pars trahit ad se minorem, intelligitur de rebus miscibilibus, ut si duæ metretæ bini iniiciantur in viginti, aut tres modii tritici in triginta; & hic verificatur, quod minor pars sequitur iura maioris, vel intelligitur, quando vnum est accessorium alterius; & nec vnum, nec alterum est ad rem, ut patet.

Ex qua damnatione sequitur, quod qui potest ad vnam tantum minorem horam, ad eam tenetur; & qui scit memoriter psalmos illius, nescit vero capitulum, versiculos, & orationem, obligatur ad illos, quia maior pars est.

862 Et Beneficiatus, qui ex iustitia tenetur; si vnde restituat postea non habebit, obligatur partem

rem minoris horæ recitare, Lumbier, num. 1967. tamen si materia est parva, non obligatur restituere, nec graviter peccavit. Et si ex qualibet hora materiam parvam reliquerit, quamvis respectu totius officii sit gravis, & peccatum grave eas parvitates omittere: non verò ad restitutionem tenetur, quia non vniuntur moraliter in ordine ad hoc; & diversa sunt præcepta recitandi, & restituendi; & præceptum restituendi solum, quod restituat, qui horas non recitat, dicit, & qui ex qualibet parvam omittit partem, non omittit horas, Suarez de Religion. tom. 2. lib. 4. cap. 30. Bonacin. disp. 1. quæst. 5. punct. 1. & 2. Curs. Moral. tom. 4. tract. 16. cap. 2. punct. 4. forus conscient. tract. 2. num. 228.

863 Item, qui quadrante horæ ante dimidiam noctem recordatur se non recitasse, tenetur dicere officium, quod eo quadrante, aut dimidio attingerit, & si vnam parvam horam, aut maiorem illius partem. Et licet non deficiat affirmans, quod semel incepta horarum recitatione, obligatur continuare officium; cum aliqui asserant adimplere eo modo, quia tempore apto capit illud: & consequenter non tenebitur, si Beneficiatus sit, restituere: ego ad hoc non obligo, cum solum probabiliter assentiatur.

864 Sed ut scrupulosi scrupulis non agitentur, advertere debent, quod qualibet impotentia moralis ad recitandum deobligat,

vel excusat; & hæc pensanda est secundum prudentis iudicium. Vnde quodlibet notabile damnum in salute, vel singularis defatigatio, quæ prudenter timetur in recitatione, inspecta subiecti debilitate, excusabit à recitatione; quia Mater Ecclesia suavissima in suis Præceptis præsumitur; & insuper, quod valetudinarius aliquam quietem concedit. Ad quod vide citatum Curs. punct. 6. §. 1. à numer. 34.

865 Non damnatur hic 1. asserere, quod qui non potest Matutinum, & Laudes, & de possibilitate ad reliquum officii pensum dubitat, non tenetur ad aliquid; quia de obligatione dubitat, & propositio possibilitatem supponebat, ita Lumb. & alii.

2. Non damnantur opiniones versantes circa designationem parvitas materiam in Officio Divino. Vnde non iudico, damnatam esse opinionem affirmantem, vnam minorem horam esse parvam materiam: nam in sententia vnicum pro toto officio ponente præceptum, modica pars respectu totius censetur; ut tenet N. Anton. à Spirit. Sanct. tract. 3. cap. 6. numer. 1645. Sotus de iustit. lib. 10. quæst. 5. artic. 5. vers. *Subtextitur*: ego tamen hoc non admitto. Vide Curs. punct. 5. num. 23.

866 3. Non damnatur opinio Sanchez in Summ. lib. 1. cap. 19. num. 7. dicentis, quod non est obligatus ad Psalmos Matutini, etsi eos memoriter sciat, ille, qui non habet Breviarium, in quo le-

potius dicendum erat, reprobationis signum esse, taliter Sacramenta, quae gratiae instrumenta sunt, recipere, ut emendationem vitae cum illis non acquiratur. Tamen nullus hoc scire potest, nec aliquis de salute desperare debet.

Potest tamen affirmari, quod frequens confessio, & communio cum quotidiana melioritate vitae recepta, est signum coniecturale praedestinationis.

876 *Ly Gentiliter* propositio- nis, non significat vitam peccato mortali irretitam, alias haeretica esset haec propositio; & Innocent. XI. non tali eam afficit censura, ut notat Filgueir. hic. Sed intelligitur de modo vivendi parum Christiano, atque consuetudine peccandi mortaliter obvio; & de illis, qui ut communicent bona fide, videntur resurgere per confessionem, sed iterum, atque iterum in peccata ruunt absque ullo virtutis exercitio, praeterque vitae aliqua forma, Filgueir.

De communione quotidiana agitur infra supra decretum Innocent. XI.

QUINQVAGESIMA SEPTIMA propositio.

PROBABLE EST SUFFICERE attritionem naturalem, modo honestam. Damnata.

EXPLANATIO.

877 **D**amnatio huius propositionis, non tam venit intelligenda de attritione

extra Sacramentum, quam intra Sacramentum; nam error Semipelagianorum affirmantium, attritionem se solam sufficere ad iustificationem, iam praescriptus est a tempore Augustini ut haeticus: unde nunc frustra eadem censura iterum feriretur. Vide Thom. Hurtado, tom. 2. resolut. moral. tract. ultim. resol. 10. §. 7. num. 504. & Filgueir. hic; & ita de attritione intra Sacramentum praecipue intelligenda est damnatio.

898 Est ergo attritio dolor de peccatis, vel ex turpitudine peccati consideratione, vel ex gehenna, poenarum metu conceptus, cum proposito cavendi in futurum, & spe veniae divinitus obtinenda; quae definitio desumitur ex Tridentin. sess. 4. cap. 4. & inter eam, & contritionem est differentia ex diversis motivis dolendi: nam contritio est dolor propter Deum summe dilectum. Attritio tamen, aut ex turpitudine peccati, aut metu gehennae. Hozes, num. 1.

Et notare debes, quod attritio simul cum Sacramento est sufficiens ad iustificationem, ut habetur ex Tridentin. ita ut attritio, existimata contritione, non sit necessaria, ut communis tenet sententia: nam si attritio cum Sacramento reddit hominem de attrito contritum, ad quid existimatio contritionis? Non vero est sufficiens dolor, existimatus attritio, si in re attritio non est. Vide Hozes, num. 6. & 7.

879 Sentiendum est, non suf-

sufficere attritionem naturalem, (id est ex motivo pure naturali) etsi honestam, ad iustificationem, sive intra, sive extra Sacramentum: quia ita declarat Innoc.

Ratio est: nam ex Trident. sess. 12. cap. 4. de Sacrament. Poenit. constat, quod attritio, quae intra Sacramentum iustificat, est donum Spiritus Sancti, & fit ex ipsius impulsu: ergo non potest esse pure naturalis.

880 Damnatur etiam hic (licet aliqui dubitent) opinio asserens sufficere attritionem naturalem ad valorem Sacramenti, quamvis non ad fructum, ita Lumbier, num. 1677. Hozes, num. 14.

Ratio est: quia proprium est huius Sacramenti, quod materia proxima ipsius, sunt actus poenitentis, sensibiles facti, disponentes illum proxime ad gratiam: ergo illi actus tantum, qui ex se disponente possunt poenitentem proxime ad gratiam, erunt materia illius proxima; sed attritio naturalis non potest ad gratiam proxime disponente, utpote diversi ordinis ab illa: ergo neque esse materia huius Sacramenti.

881 Audi tamen nostr. Salmant. Scholast. tom. 12. part. 2. disp. 7. dub. 1. num. 23. qui (probando Sacramentum informe dari posse) sequentia verba ponit: *Veniamus iam ad secundam assertionis partem; nempe pro attritione, ut sit Sacramenti pars, non requirit, quod sit omnino absoluta, & efficax; atque ideo sufficere ad illud munus attritionem superna-*

turalem inefficacem. Probatur 1. auctoritate Concil. Tridentin. sub hac forma: Illa attritio est sufficiens pars huius Sacramenti, cui convenit definitio huius partis a Concilio assignata; sed attritio supernaturalis est huiusmodi: ergo est sufficiens pars istius Sacramenti. Consequentia est legitima a definitione ad diffinitum.

882 Maior autem, in qua poterat esse difficultas, suadetur: nam Concilium, sess. 14. cap. 3. quod inscribitur, de partibus huius Sacramenti, ait: *Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius poenitentis actus, nempe contritio, confessio, & c. Deinde, cap. 4. immediate inchoat his verbis, quae continent definitionem doloris illius, quem dixerat esse huius Sacramenti partem. Contritio, quae primum locum inter dictos poenitentis actus, animi dolor est, ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero: Hec autem definitio, & omnes eius partes conveniunt attritioni supernaturali inefficaci; si quidem est animi dolor, & detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero, ut satis ex se liquet.*

883 Probatur 2. auctoritate D. Thom. in 4. distinct. 17. quaest. 3. artic. 4. quaest. 1. ubi ait: *Confessio etiam potest esse in eo, qui non est contritus, quia potest peccata sua Sacerdoti innotescere, & clavibus Ecclesiae subiicere: Unde concludit, illum non teneri iterare confessionem: Quod falsum esset,*

ctiones perlegat; quia ratio individua Matutini Officii non salvatur in Psalmis. Si autem Officium sit Feriæ, tenetur ad Psalmos in casu posito, qui memoriter illos scit; quia lectiones in Matutino Feriali Officio est materia parva, Corella hic, num. 212.

867 4. Non damnatur asserere, quod qui pluries in die repetit voluntatem non recitandi, vnum solum continuatum peccatum committit; quia omnes istæ volitiones vniuntur in vna exteriori omissione horarum. Hæc opinio est Oliverii, Bonac. apud Dianam, 4. part. tract. 4. resol. 219. & vt patet, quid diversum est hoc assertum à sensu damnatæ propositionis, Corella, num. 216.

QVINQVAGESIMA QUINTA propositio.

*PRÆCEPTO COMMUNIONIS
annuæ satisficit per sacrilegam
Domini manducationem.*
Damnata.

EXPLANATIO.

868 **C**ertum est dari præceptum Divinum recipiendi Eucharistiam, vt constat ex illo Ioannis 6. *Nisi manducaberitis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis; insuper & Ecclesiasticum, vt constat ex Tridentin. sess. 13. can. 9. & duo agit, & designat tempus adimpletionis, & simul præcipit*

tempore Paschæ communionem: 869 Sentiendum est, non satisfieri præcepto de annua communionem per sacrilegam Domini manducationem: quia ita declarat Innocet. contrarium damnando, quæ opinio plurium fuit Authorum, quos hic refert Filgueir.

870 Ratio est: tum, quia hoc præceptum in substantia Divinum est, vt dixi, & præceptum Divinum obligat ad fructuosam, & dignam Sacramenti receptionem, quamvis hæc omnia interiora sint: *Probet autem se ipsam homo: & sic de pane illo edat.* Ad distinctionem aliorum præceptorum, quæ humana sunt, quæ ad purè interiora non obligant, iuxta communem assensum, vt videri est in Suarez, tom. de legib. lib. 3. cap. 13. & lib. 4. cap. 12. Tum, quia etsi humanum præceptum esset, præcipit internam dispositionem indirectè, hoc est, vt quid connexum cum externa manducatione.

Intelligenda etiam est hæc damnatio de Viatico præcepto in articulo mortis à Divino iure.

Vnde damnata etiam manet opinio Bassai, tom. 2. verb. *Communio*, Sanchez, num. 4. Navarro, & Azor apud ipsum, asserentium, quod excommunicatus, aut interdictus, communicans in Pascha, satisficit præcepto Ecclesiæ: nam talis communio sacrilega est. Torrec. num. 45.

871 Non damnatur hic opinio, Granados, Sà, Ledesma, & aliorum apud Dian. 3. part. tract. 4. ref. 61. affirmantium, quod tran-

facto

QVINQVAGESIMA SEXTA propositio.

*FREQVENS CONFESSIO, ET
communio, etiam in his, qui Gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.* Damnata.

EXPLANATIO.

874 **P**lura dantur, & approbantur signa probationis: primum, devotio specialis in B.V. ex D. Anselmo, & Bonaventura apud Lezanam, lib. de Maria Patrona, cap. 5. Secundum, frequens auditio verbi Dei, iuxta illud Lucæ 11. *Beati, qui audiunt verbum Dei.* Et ex illo Matthæi: *Qui ex Deo est, verba Dei audit.* Tertium, frequentia Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.* Quartum, humilitas, iuxta illud D. Gregorii moralium: *Evidentissimum signum reproborum est superbia, sicut & electorum humilitas.* Sed iungenda est, vt probationis signa sint, probitas vitæ, & propositum cum executione emendationis illius: nam de his, qui proponunt, & non perseverant, dixit Augustinus apud Christoval de Vega in casibus conscientie, cap. 15. *Non rumpunt, sed interrumpunt peccata; & de his potius timendum est, quam præsumendum de sua salute.*

875 Nihil notandum venit supra prædictam propositionem, &

N 3

po-

facto tempore ab Ecclesia signato ad communionem, non est obligatio ad eam omittam præterito anno, quia est designatio temporis ad finiendam obligationem. Probabilius tamen est dari, post transactum tempus signatum, talem obligationem: quia intentum Ecclesiæ in designando tempore, est ne ultra differatur adimpletio Dominici præcepti.

872 Et omnes opiniones, quæ à communionem sacrilega liberant, non damnantur hic, vt est sententia Vazquez, & aliorum apud Caspensem, tom. 2. tract. 22. sect. 1. num. 9. affirmantium ex consequentia doctrinæ, quod qui communicavit in Pascha cum peccato veniali, non solum habituali, verum actuali concomitanti, satisficit præcepto communionis annuæ, & etiam si tale peccatum sit efficiens, vt communicare ex vanagloria: nam aiunt talem communionem sacrilegam non esse, Torrec. num. 19.

873 Caveat, qui tam temerè ad Corpus Christi manducandum accedit, severum iudicem; cum hoc sacrilegium maius peccatum sit, quam homicidium, adulterium, & peccatum contra naturam, vt plures Theologi affirmant apud Fagundez, 3. præcept. Ecclesiæ, lib. 3. cap. 9. num. 11. *Et horrendum est incidere in manus Dei viventis.* Hozes, n. 14.

effet, si Sacramentum non fuisset validum. Hucusque doctissimi Salmantic.

884 Aliorum ratio pro ineptitudine attritionis naturalis pro confessione, nimirum, quod Sacramentum est artefactum supernaturale: ergo suæ partes. Non mihi placet: quia attritio, etsi naturalis, sensibilis facta, posset elevari ad hoc, ut esset pars alicuius Sacramenti; sicut in Baptismo ablutio, quæ quid naturale est, elevatur ut sit illius materia.

885 Vide Torrecilla, à n. 7. validis rationibus offerentem doctis iudicium: an fiat damnatæ duæ sequentes opiniones: 1. nimirum dicens, attritionem naturalem, licet ad fructum non sufficere, benè vero ad valorem Sacramenti; ita plures apud Moy. select. tom. 1. tract. 3. disp. 5. quæst. 4. n. 16. 2. verò, quod non est necessaria ad Sacramenti valorem attritio in re, sed satis est existimata: sic plurimi apud Moy. disp. 5. quæst. 3.

886 Sed de licentia tanti viri, quamvis ipse has detestatur opiniones, & nihil de damnatione resolvit, existimo, in præsentis decreto eas proscriptas esse.

887 Efficax meo videri est ratio: nam Sacramentum, quod in valore, & in re tale est, posset, quatenus est ex se, causare gratiam, si obicem in subiecto non inveniret; quia Sacramenta, quæ verà legis gratiæ Sacramenta extant, instrumenta physica gratiæ sunt; sed Sacramentum Poeniten-

tix, quod quatenus ex se est sufficiens ad gratiam causandam, exigit attritionem supernaturalem in re: nam ut benè Moya, 4. citat. quæst. 3. n. 6. cum Vazquez in 3. part. quæst. 92. ait: *Nullum in Concilio vestigium reperitur ad asserendum, dolorem, qui est pars essentialis Sacramenti, non esse simul dispositionem sufficientem ad eius effectum. Quinimo Concilium definit, esse partem, quatenus ad hunc requiritur, ut diximus: atque adeò qui ad illum non sufficiat, nequit esse pars huius Sacramenti. Qua propter neque Sacramentum queit esse validum, & informe, ex hoc capite, neque ex eo quod attritio existimata (licet reverà talis non sit) ad valorem sufficiat.* Et ita ait Concilium, sess. 14. cap. 3. de huius Sacramenti partibus, sic: *Quatenus in poenitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur; hæc ratione poenitentia partes dicuntur.* Ergò attritio, sive ad valorem tantum, sive ad valorem, & fructum eius, essentialiter requiritur, quod sit supernaturalis.

888 Non damnatur hic, quod ex aliis casibus dari possit Sacramentum informe, sive ex defectu extensionis attritionis supernaturalis ad omnia mortalia; sive ut aliis placet, quia propter ignorantiam vincibilem (non affectatam, crassam, aut supinam) si talis dari potest, in examinanda conscientia, aut quia ex eo ignorantia genere mortale tacuit poenitens,

tens, iudicans fuisse veniale, ut placet Dianæ, & aliis apud Corellam in practica, tract. 10. num. 13. Non fuit materialiter integra confessio, de quo vide Dian. 2. part. 17. resol. 31. & Curs. Mor. tom. 1. tract. 6. cap. 5. dub. vnic. num. 18.

QVINQVAGESIMAOCTAVA propositio.

NON TENEMVR CONFESSARIO INTERROGANTI FATERI PECCATI ALICUIUS CONSUETUDINEM.

Damnata.

EXPLANATIO.

889 **D**uplicem hæc propositio difficultatem tangit: 1. An consuetudinem peccandi confiteri teneamur? 2. An interrogante Confessario, illi eam declarare debeamus? Et ex hac 2. prima deduci videtur: nam vel obligatur Confessor inquirere à poenitente consuetudinem peccandi, vel non? Si non obligatur: ergò nec poenitens ad eam dicendam. Si obligatur: ergò etiam poenitens, eo non interrogante, si advertat; & hoc est securius, & consulendum: quia etsi non teneatur poenitens peccata confessa iterum confiteri; maxime tamen suspectus debet esse de sua dispositione, & an propositum verum habeat emendationis; cum post confessiones repetitas iteratur ita facile eadem specie peccata, quæ factus est. Et sicut

infirmus, qui sanare desiderat, aperire curat Medico indispositionem suam gravem; ita & poenitens, cum accedat ad Confessorem, non solum ut iudicem (iuxta quod munus admitto ad id non teneri) sed etiam ut medicum, obligatur eam infirmitatem illi manifestare, ut ei medeatur, & medicamentum applicet. Regula etiam hoc ex dicendis.

890 Sentiendum est, tenei poenitentem declarare Confessario peccandi consuetudinem, si ab illo de illa interrogetur: quia ita declarat Innocent.

Ratio est: tum, quia Confessarius ius habet ad exquirendam poenitentis dispositionem, ut rectè absolutionem illi præstet: & sæpe sæpius prava consuetudo indisponit eum ad habendum requisitum propositum in futurum non peccandi: tum, ut poenitenti applicet, sicut prudens Medicus, remedium ad eam coercendam.

891 Non damnatur hic 1. asserere, quod si poenitens non interrogetur de consuetudine, quod non obligatur ad eam declarandam, si prudenter iudicet, se habere propositum non peccandi.

892 2. Non iudico improbabile, non esse hic damnatum, quod si poenitens doctus est, & se dispositum iudicat, non tenetur aperire Confessario consuetudinem de ea interroganti, quæ opinio est Cursus Moral. tom. 4. tractat. 17. cap. 2. punct. 4. §. 3. num. 166. Nam propositio damnata absque hac prudenti limitatio-

tione loquitur, ita Torrecilla hic, num. 5. quod ego admitto, si Confessor sit indoctus. Poenitens namque, cum sit reus, & infirmus, contra se praesumptionem generat, an recte iudicet in causa propria; & an secure sibi credat, & medicamen apponat, Hozes hic, num. 13. & 14.

893 Audi tamen Mattheum de Moya, tom. 1. select. tract. 3. disp. 3. quaest. 5. cap. 2. §. 1. numer. 16. qui ait: *Vnde fit sententiam Ioannis Sanch. ut ab ipso explicatam, rusticis, & indoctis, qui proprio iudicio fidere non possunt, circa necessitatem directionis Confessarii, minimè ad praxim deservire posse: huiusmodi enim interrogati, cum ipsamet interrogatio dubium saltem ipsius ingerat obligationis (quod in his communiter practicum est) consuetudinem fateri tenentur; secus viri docti, qui equo ac ipse Confessarius, & quandoque magis rem penetrant, quibus proinde constare potest nulla Confessarii directione indigere, illumque certiorè possunt reddere, nullum desiderari ex requisitis ad licitam, validamque absolutionem. Quae si Ioannes Sanctius distinxisset, eius opinio à Sacra Iudicis Congregatione delecta non fuisset.* Hucusque Moya.

894 Sed ego quod scripsi, scripsi ex Hozes: Nam poenitens etsi doctus, cum infirmitas eius sit spiritualis, ex passione, quae ipsum attrahit, & caecat, non potest rectè videre, an sibi secure medeatur.

QUINQVAGESIMA NONA propositio.

LICET SACRAMENTALITER

absolvere, dimidiatè tantum confessos ratione magni concursus poenitentium, qualis, v. g. potest contingere in die magna alicuius festivitatis, aut indulgentiae.

Damnata.

EXPLANATIO.

844 **S**entiendum est, non esse sufficientem causam ad absolvendum confessos dimidiatè, magnus poenitentium concursus, quamvis conveniat ad indulgentiam lucranda: quia ita declarat hic Innocent.

Ratio est: nam integritas Confessionis est de iure Divino: ergo nisi concurrat, ut causa aliud ius superius, non potest dimidiari.

896 Integritas confessionis duplex est, & *materialis*, & *formalis*; *materialis* in qua omnia peccata mortalia, quae ab ultima confessione poenitens commisit, vel in ea oblita, aut non confessa, simpliciter, & omninò confitetur; estque de iure Divino, ut dixi, & pater ex Tridentin. sess. 14. cap. 5.

897 *Formalis* est, in qua manifestantur peccata, quae manifestari possunt absque gravi incommodo. Et haec integritas semper est necessaria, tam ad valorem, quam ad effectum Sacramenti; & semper consistere potest sine inte-

gri-

gritate materiali, sic & ut res exigit, explicat Filgueir. hic.

898 Inquires, quae causa excusabunt, vel deobligabunt ab integritate confessionis?

899 Respondeo, quod illae, quae sunt ex iure naturali, ut periculum gravis damni in vita, fama, honore, re familiari, aut si timeatur scandalum; vel si opponatur charitati proximi, non dimidiare illam, ut si instat mors, vel ex probabili opinione, ut non reveletur complex. Quae omnia vide apud Dian. 3. part. tract. 4. resol. 131. & Moyam, tom. 1. tract. 3. disp. 1. quaest. 1. à num. 3. & Cursum Moral. tom. 1. tract. 6. cap. 8. punct. 5. à num. 114. & punct. 6.

900 Alii plures casus ab integritate materiali excusant. Primus, quando poenitens mutus est, aut idiomate peregrino; ignarus alterius, utitur; si Confessor non intelligi, nisi unicum peccatum numero, vel generaliter poenitens manifestat desiderium confitendi, doloremque culparum, eum absolvere potest.

901 Secundus, in periculo Io naufragio, bello, vel incendio domus, si tempus non suppetit, absolventi sunt, qui dolorem peccatorum manifestarint, si aliquod in particulari declarare non possunt. Et ut ait Hozes, num. 2. *Potest Confessor alta voce dicere: Omnes, qui desiderant suorum peccatorum veniam, confessionem, & misericordiam postulent.* Et post hanc petitionem absolvi possunt à Confessario, dicendo: *Ego vos absol-*

vo à peccatis vestris, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

902 Tertius, si dum Parochus iam, iam ministraturus Viaticum, & infirmus tunc vult confiteri, & in confessione agnoscit Confessor plus temporis exigi, quam circumstantia permittit, eo quod confessiones sacrilegas fecit, aut quia irretitus ambagibus peccatorum: tunc casus, ut scandalum vitetur, audito aliquo, aliquibusve peccatis, iuxta temporis angustias, absolvat eum, cum onere postea se integrè confitendi.

903 Quartus, quando peccatum, vel audiri à Confessore, vel confiteri à poenitente non potest, quin vel sigillum frangatur, vel poenitens manifestum illud faciat, non tenetur confiteri; sed absolvendus est, aliis auditis peccatis. Et idem, si prudenter timet de Confessario sibi frangendum sigillum, dummodo copia alterius Confessoris non detur, Hozes, num. 7.

904 Non tamen sufficit pro causa, summa verecundia, quia verecundia potius est petita à confessione; & causae excusantes debent esse confessioni extrinsecæ, Lumb. & Torrec.

905 Non damnatur 1. quod si poenitens in die magni concursus, aut Missionum, non potest suam confessionem finire, & timeatur de reddito, seu quod merore affectus ibit, si inabsolutus mittatur, vel si peregrinus, aut rusticus est, & bona fide ad Sacramentum accedit, sed Confessor invenit eos

non

non sufficienter instructos, nec conscientiam satis examinatam; si tempus iter agendi instat, & multitudo poenitentium frangit eum, & nec illos instruere valet, sufficit tunc integritas formalis; & sic absolvat eos, imposita obligatione redeundi ad Poenitentiae Sacramentum, explicata, si cum alio Confessore, circumstantia praeterita confessionis. Ratio, quod hic non damnatur, est: quia non fit praecise ratione magni concursus, ita Lumbier, num. 1990. & 1991. ex Laiman, Torrecilla, num. 5. sed informato in his casibus Confessario, an habeat poenitens occasionem proximam, vel consuetudinem peccandi.

906. 2. Non damnatur opinio affirmans, quod Confessio casuum reservatorum potest dimidiari, cum superiori, & cum inferiori. Cum superiori, declarando tantum reservata, relictis non reservatis mortalibus. Cum inferiori, dicendo mortalia non reservata, tacendo reservata: nam hoc assertum distinctum est ab illo, quod damnata affirmabat. Sed improbabilem hanc opinionem iudico; & sic, nec ad praxim reducendam. Lezana *Summ. v. Casus reservatus*, num. 24.

907. Sed quoad secundam partem, quae loquitur de Confessoribus inferioribus, modificanda est, ex Lezana, num. 21. nimirum, quod in casu gravis necessitatis, si additus ad superiorem non potest ex legitimo impedimento, & urget causa communicandi, aut

celebrandi, etiam ut populo in die festo, aut magna solemnitatis fiat satis, aut ne diu inconfessus maneat, aut Sacerdos sine Missae celebratione, ait Lumbier, num. 1992. & 1993. potest poenitens non reservata inferiori fateri, vel ut melius dicam, reservata, & non reservata; tuncque à non reservatis directe absolvitur, & indirecte à reservatis, cum onere se presentandi superiori.

908. Idemque dic de excommunicatione reservata; audi Lezanam citat. quia in cap. *Eos, qui, de sentent. excommun. dicitur, & declaratur*, ait: *Quod tam in pericula mortis, quam dum adest impedimentum legitimum comparandi coram superiore, potest quis absolvi à censura cum onere comparandi, quam primum potuerit.* Vide forum conscientiae, tract. 1. cap. 1. §. 2. num. 19.

909. Aliquomodo etiam loquendo de superiore modificanda est: nam si superior, legitimis implicatus negotiis, non valet omnia audire peccata, & inconveniens iudicat alteri remittere Confessori, & inabsolutum remittere poenitentem, potest, auditis reservatis, absolvere illum ab illis directe, & indirecte à non reservatis.

910. Adverte tamen, quod quando postea poenitens cum inferiori confiteatur, non tenetur reservata dicere, sed solum non reservata, ita Lezana.

911. Dices cum Lumbier, numer. 1993. quod solum impedimenta iuris naturae, ut vitam ser-

va-

vare, honorem, famam, aut res familiares, possunt excusare ab integritate materiali confessionis: ut potè ista de iure Divino, & plura, quae attulimus excusantia, nec ius naturale, aut Divinum attingunt: ergo ab integritate materiali excusare non valent.

912. Respondeo ex ipso, & per eius verba, ait ergo: *Parece se puede responder, que de dos modos puede cessar en algun caso la obligacion de un Precepto Divino: el uno es por cessacion en tal caso, à vista de otro mayor: el otro es por interpretacion de la mente del Legislador, y assi ha de ser aqui: porque aviendo sido los Sacramentos instituidos para el bien de los Fieles, y para sus necesidades espirituales, no es de creer de la piedad de Christo, que por esse otro Precepto de la integridad, los prive por mucho tiempo de tan grandes bienes, ni que essa fuesse su mente.*

SEXAGESIMA PROPOSITIO.

POENITENTI HABENTI consuetudinem peccandi contra legem Dei, Naturae, aut Ecclesiae, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem. Damnata.

EXPLANATIO.

913. **N**Otat Filgueira hic, quod per hanc propositionem excluduntur duo à se-

mita veritatis. Primum aliquantum confusè, nempe non esse negandam, nec differendam absolutionem poenitenti habenti consuetudinem peccandi. Secundum expressè, videlicet, etiam non denegandam esse, etsi emendationis spes nulla appareat, dummodo ore proferat poenitens, se dolere, & emendationem proponere. Et de utroque, ut patebit, explicatio loquetur.

Adverte, consuetudinem ab occasione proxima distingui in eo, quod illa est habitus, seu facilitas peccandi, quae quid intrinsecum est in operante; at occasio, est exterior circumstantia, offendiculum ad lapsus parans.

914. Sentendum est, quod non potest absolvi, qui ex consuetudine peccat (in quocumque vicio sit) si nulla spes datur emendationis, quamvis verbo dicat se dolere, & propositum de non peccando habere: quia ita declarat Innocent.

Vnde ait Sanctus Isidorus relatus in cap. *Inanis*, de poenitentia, dist. 4. *Inanis est poenitentia, quam sequens culpa coinquinat. Vulnus iteratum sanatur tardius. Frequenter peccans, & lugens vix veniam meretur. Nihil profunt lamenta, si replicantur peccata. Nihil valet de malis veniam postulare, & malè denud iterare.*

915. Ratio est: nam ex vna parte requiritur ad valorem Sacramenti propositum emendationis; & ex alia debet Confessor prudens iudicium facere de tali dolore, & pro-

po-

posito, ut possit sicut rectus Iudex absolvere poenitentem: ergo cum hoc habere non possit de illo, de quo nulla spes emendationis datur, inde est, ut non possit illum absolvere, absque alio speciali fundamento.

916 Nec obstat, quod poenitens in foro poenitentiae non tantum reus est, verum & suae conscientiae testis: ergo in eo foro credi debet dicto suo, sicut in forensi foro testificanti assentitur.

Respondeo, hoc esse verum, dummodo Iudex, id est, Confessor alia non habeat relevantia motiva discrederentiae intra eundem processum, & iudicium, quae illum ad denegandam absolutionem poenitenti, ut indisposito, impellant. Insuper, quia in foro externo attenditur publicae gubernationi, tangenti commune bonum, non vero particulari bono rei: *Nam in foro conscientiae*, ait Moya select. tom. 1. tract. 3. de poenitent. disput. 7. quest. 5. *Cum bono animae poenitentis tantum consulat, nequit Confessarius, qui Iudex, & Medicus simul est, venenatum ei loco medicinae applicare, quale esset indispositum absolvere, &c. Ideoque Confessarius, qui ex aliis circumstantiis iudicat, poenitentem non habere dolorem, nec propositum, quantumcumque ipse affirmet, se dolere, non posse illum absolvere; docent Suarez, Reginaldus, Sanchez, & Enriquez, Granada, Lugo, disp. 14. num. 166. & alii communiter, ita P. Moy.*

917 Dixi 1. Prudens, hoc est, probabile iudicium: quia nul-

lum aliud certius requiritur, cum hoc difficillimum sit haberi.

Dixi 2. *Non posse dari prudens iudicium propositi emendae, de qua nulla datur spes*; cui non opponitur, quod saepe Confessor praesumat emendam in poenitente non fore, & de illa spem non habet, & tamen habere propositum de praesenti iudicat. Sicut poenitens vere proponens, de se timet, non se emendaturum: nam propositum est affectus voluntatis, & suspicere, non futuram emendam prudentialis actus intellectus de propositi fractione, & utrumque componitur, ut ait Dian. 3. part. tract. 4. resol. 117. & Curs. Mor. tom. 1. tract. 6. cap. 5. punct. 4. num. 53. vnde.

918 Non damnatur hic, quod possit absolvi poenitens tale propositum habens, etsi non sit spes emendae; quia omnia ad Sacramentum, & gratiam dantur; & solum damnatur, quod sufficiat ad elargiendam absolutionem, quod hoc dicat poenitens verbo, absque alio prudenti fundamento.

919 Dixi, quod possit absolvi, nam aliquando expediet, quod Confessor, ut prudens Medicus, neget, aut detineat absolutionem poenitenti, si nulla, aut parvissima sit emenda. Ita Dian. 1. part. tract. 7. resol. 55. cum Suarez, & aliis. Sed intellige, dummodo non sequatur ex denegatione damnatum, potius quam fructus, quale esset abhorreere poenitentem confessionem, vel illam tædio habere, ita Corella hic, 8. impression.

num.

num. 273. cum Lugo. de poenit. disp. 14. sect. 10. num. 168.

§. VNICVS.

RESOLVUNTUR DVÆ IN- quisitiones.

920 **I**nquires 1. Quibus in casibus Confessor iudicium prudenter faciet, quod adhuc in hac confessione consuetudinarius propositum habet de cetero non peccandi?

921 Respondeo, quod in sequentibus 1. Si in tribus, aut quatuor confessionibus praecedentibus non fuit admonitus, ut vitium extirparet; & non est mirum, quod de prima, aut secunda emendatus non exierit; quia consuetudo valde tenaciter adheret, ita Hozes hic, num. 9. & Torrecilla, num. 15.

2. Si post tres, aut quatuor monitiones adhibuit media, ut consuetudinem vinceret, quamvis absque fructu, adhuc absolvi potest, vel faciat Confessor, quod dixi num. 919.

3. Si aliqua emendatio apparet, eo quod frequentia peccandi minorata est, sic Lugo de poenitent. disp. 14. sect. 18. num. 166. & Curs. Moral. tom. 4. tract. 17. cap. 2. punct. 9. §. 3. num. 167.

922 4. Si quamvis post tres, aut quatuor monitiones, absque mediis apposis, vel emenda aliqua, advertit Confessor in poenitente singularia signa doloris, & propositi, ut sunt lacrymae, suspiria,

vel alia huiusmodi, non ex levitate, sed prudenti motivo exorta, absolvere illum potest, sic Curs. num. 170. Lumbier, & alii.

Vnde tempore Missionum, ait Corella, num. 238. facillius absolutio praebenda est: nam eo tempore ferè omnes compunguntur, auditis à Prædicatoribus zelo Dei inflammatis, animarumque salutem aestuantibus, minas flagellorum severi Iudicis, peccati turpitudinem, & quod est horrendum incidere in manus Dei viventis, & ignis Inferni æternitatem ferre.

923 5. Idem dic, si accedit poenitens ad Sacramentum permotus, seu perterritus ab aliquo fatali casu, ut à subitanea morte visa, vel ab exemplo audito, aut ex aliis huiusmodi; & potiori ratione si ipsi poenitenti hæc accidant, aut si in articulo, sive periculo mortis constitutus sit, Corella hic, num. 242.

Qui addit numer. 243. cum Laiman, quod si poenitens ex proprio Marte, hoc est, non instante præcepto, patre, aut matre, vel domino, nec quia ex consuetudine habeat, accedit ad confessionem, animo se iustificandi, potest absolvi, etiam post tres, aut quatuor monitiones, absque effectu aliquo.

924 Addo, quod si motivum Confessoris ad absolutionem dandam, tribuit illi fundamentum, ut iudicet, quod consuetudo prava poenitentis interrupta fuit, ut ex relatis num. 922. & 923. potest ali-